

dos. Zaur Məmmədov
"26" "XII" 2024-cü il

Fənn sillabusu

İxtisas: 060402 - "İstehsal sferasında mühasibat uçotu və audit"
Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə
Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/F (Maliyyə və vergi uçotu) (LDU Elmi Şurasının 05.04.2023-cü il tarixli 06 sayılı qərarı ilə nəşr hüququ verilmişdir.)
Kodu: MIF- B03.4
Tədris ili: 2024/2025
Semestr: II
Tədris yükü: Cəmi: 30 saat (15 saat müəhazirə, 15 saat seminar)
Tədris forması: Əyani
Tədris dili: Azərbaycan dili
AKTS üzrə kredit: 6 kredit
Auditoriya: Kafedra
Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Bədəlov Əlixan Mehman oğlu, iqt.e.n, dos.
Məsləhət günləri: III-V gün saat 16⁰⁰-17⁰⁰
E-mail ünvanı: alixan.badalov@mail.ru
Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç.,170-a

III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Sadıqov Ə.A Mühasibat (Maliyyə) uçotu. Bakı, "Azərbaycan" nəşriyyatı, 2002
2. Тепехова В.А. Maliyyə uçotu. Qısa kurs. Rus dilindən tərcümə. Bakı: "İqtisad universiteti" nəşriyyatı, 2008
3. T.Ə.Sadıqov. İ.M.Rzayev Vergi uçotu və audit. Dərslik. Bakı, 2014

Əlavə Ədəbiyyat

4. V. İsayev "Mühasibat uçotunun nəzəriyyəsi". Bakı, 2004
5. A.M.Cəfərov "Mühasibat uçotu" Bakı, 2011
6. İ.M.Abbasov, İ.A.Məmmədov, A.S.Cabbarov Mühasibat Uçotu (Sahələr üzrə). Bakı, 2017
7. Ə.A.Sadıqov; T.Ə.Sadıqov; Ş.Ə.Cəfərova; C.Ə.Sadıqov Mühasibat Uçotu. Bakı, 2015
8. Баранова, Л. Г. Налоговый учет : учебное пособие / Л. Г. Баранова, В. С. Федорова. — Санкт-Петербург : ПГУПС, 2022. — 58 с.
9. Ендовицкий, Д. А., Налоговый учет и отчетность : учебное пособие / Д. А. Ендовицкий, Р. Р. Рахматулина, О. М. Купрюшина. — Москва : КноРус, 2022. — 132 с.
10. Налоговый учет и отчетность : учебник и практикум для вузов / Н. И. Малис, Л. П. Грундел, Д. И. Ряховский, А. С. Зинягина ; под редакцией Н. И. Малис. — 4-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2023. — 411 с.
11. Бухгалтерский финансовый учет : учебник для вузов / Л. В. Бухарева [и др.] ; под редакцией И. М. Дмитриевой, В. Б. Малицкой, Ю. К. Харакоз. — 6-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2024. — 524 с.
12. Камышанов Петр Иванович, Камышанов Александр Петрович «Финансовый и управленческий учет и анализ» НИЦ ИНФРА-М. 2024. — 592 с.

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən "Mühasibat uçotu və auditin müasir problemləri" fənninin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: "Maliyyə və vergi uçotu" fənni iqtisadiyyat sahəsində magistr səviyyəsində iqtisadçı tələbələrin hazırlanması prosesində tədris olunan fənlərdən biridir. Maliyyə uçotu - əsasən kenar istifadəçilərin tələblərinə uyğun informasiya formalaşdırıcı bir uçotdur. Maliyyə uçotunun təşkili dedikdə, təsərrüfata operativ rəhbərlik etmək, maddi, əmək və maliyyə ehtiyatlarından səmərəli və qənaətlə istifadə edilməsinə səmərəli nəzarət etmək və qənaət rejimini ardıcıl olaraq həyata keçirmək üçün informasiyanın öz vaxtında və düzgün əldə edilməsi məqsədilə uçot prosesinin quruluşunun şərtləri və elementlərinin elmi əsaslandırılmış sistemini başa düşmək

lazımdır. Maliyyə uçotunda və balansda ancaq müəssisənin mülkiyyəti olan əmlak əks etdirilir. Müəssisənin təsərrüfat əməliyyatları maliyyə uçotunda onlar baş verən vaxt və hesabatlarda onların aid olduğu dövrlərdə əks olunurlar. Maliyyə uçotunun əsas məqsədi şirkətin maliyyə hesabatlarını hazırlamaqdır. Qüvvədə olan vergi qanunvericiliyi müəssisələrdə ayrıca vergi uçotunun aparılmasını tələb edir. Vergi uçotu mühasibat uçotunun tərkib hissəsi olmaqla təsərrüfat subyektlərinin vergi öhdəliklərinin (vergi bəyannamələrinin) düzgün və obyektiv hesablanması (tərtib edilməsi) üçün lazım olan işgüzar (maliyyə) informasiyasının toplanması, qeyd edilməsi və işlənməsi sistemidir. Vergi uçotunun təşkili dedikdə, vergi bazasının həcminə birbaşa və dolayı təsir edən bütün göstəricilərin, onların vergi uçotu registrlərində sistemləşdirilməsi kriteriyalarının, eləcə də uçot obyektləri haqqında məlumatların registrlərdə əks olunması, formalaşması və uçotu qaydasının müəyyən edilməsi nəzərdə tutulur. Əgər başqa hallar nəzərdə tutulmamışdırsa, onda vergitutulan gəlir vergi qanunvericiliyinin tələbləri nəzərə alınmaqla zəruri düzəlişlər aparmaq şərti ilə vergi ödəyicisinin öz mühasibat uçotunda istifadə etdiyi metodla hesablamalıdır. Vergi uçotunun əsas məqsədi müəssisədə baş vermiş hər bir təsərrüfat əməliyyatının vergi məqsədləri üçün necə uçotu alınması barədə tam və düzgün məlumatların formalaşmasıdır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Magistrlərin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı Magistr semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - magistrant keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal - magistrant keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal - magistrant cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - magistrant keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal - magistrantın cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal - magistrantın cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - magistrantın cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - magistrantın mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - magistrantın mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Magistrantın imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə magistrantın imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1	91 – 100	Əla	A
2	81-90	Çox yaxşı	B
3	71-80	Yaxşı	C
4	61-70	Kafi	D
5	51-60	Qənaətbəxş	E
6	50 və ondan aşağı	Qeyri kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Magistrant Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülecek.

X. Təqvim mövzu planı: Cəmi: 30 saat (15 saat mühazirə, 15 saat seminar)

№	Keçirilən <u>mühazirə</u> , <u>seminar</u> , məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Mühazirə		Seminar	
		Saat	Tarix	Saat	Tarix
1	2	3	4	5	6
	Mühazirə mövzuları				
1	Mövzu: Müəssisələrdə maliyyə və vergi uçotunun təşkilinin əsasları Plan: 1. Maliyyə və vergi uçotunun mahiyyəti 2. Maliyyə informasiyalarının istifadəçiləri və vergi uçotunda istifadə olunan informasiya anlayışları 3. Maliyyə və vergi uçotunun məqsəd, funksiya və vəzifələri 4. Vergi uçotunun qarşısında duran vəzifələri həll etmək üçün istifadə olunan metodlar (üsullar)	2		2	

	5. Maliyyə və vergi uçotunun mühasibat uçotundan fərqi 6. Vergi uçotunun mühasibat uçotu ilə oxşar və fərqli xüsusiyyətləri 7. Maliyyə və idarəetmə uçotlarının müqayisəsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]				
2	Mövzu: Maliyyə və vergi uçotunun təşkili prinsipləri Plan: 1. Maliyyə və vergi uçotunun təşkili prinsipləri və aparılması qaydası 2. Azərbaycan Respublikasında vergilər, hesablanması və ödənilməsinin pul vahidi, vergitutma obyekti və vergitutmanın formaları 3. Vergi uçotunda vergilərin hesablanması və ödənilməsi qaydaları 4. Vergi ödəyicilərinin uçotunun həyata keçirilməsi 5. Hesablanmış və ödənilmiş vəsaitlərin uçotunun aparılması qaydaları. Vergi hesabatının tərtib edilməsi və verilməsi qaydası Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	2		2	
3	Mövzu: Torpaq, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin və bioloji aktivlərin uçotu Plan: 1. Torpaq, tikili və avadanlıqların uçotu 2. Torpaq, tikili və avadanlıqların daxil olmasının və köhnəlməsinin (amortizasiyasının) uçotu 3. Qeyri-maddi aktivlərin uçotu 4. Qeyri-maddi aktivlərin daxil olmasının və köhnəlməsinin uçotu 5. Bioloji aktivlərin sintetik və analitik uçotu Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	2		2	
4	Mövzu: Maliyyə uçotunda material ehtiyatlarının və istehsalata məsrəflərin uçotu Plan: 1. Material ehtiyatlarının uçotunun təşkili və vəzifələri 2. Əmtəə-material ehtiyatlarının uçotu qaydası 3. Material ehtiyatlarının təsnifatı, qiymətləndirilməsi və materialların daxil olmasının sintetik və analitik uçotu 4. İstehsalat məsrəfləri, onun təsnifatı, uçotunun təşkili və vəzifələri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	2		2	
5	Mövzu. Pul vəsaitləri və hesablaşmaların uçotu Plan: 1. Pul vəsaitlərinin və hesablaşma əməliyyatları uçotunun mahiyyəti 2. Kassa əməliyyatlarının sənədləşdirilməsi və uçotu 3. Bank hesablaşma hesabı üzrə əməliyyatların uçotu 4. Xarici valyuta əməliyyatlarının uçotu Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	2		2	
6	Mövzu. Maliyyə nəticələrinin uçotu və maliyyə hesabatı Plan: 1. Mənfəət və zərərlərin uçotu 2. Mənfəətin bölüşdürülməsinin uçotu 3. Maliyyə hesabatı qarşısında qoyulan tələblər 4. Maliyyə hesabatının tərkibi, tərtib olunması və təqdim edilməsi qaydası Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	2		2	
7	Mövzu: Gəlir və xərclərin uçotu Plan: 1. Gəlir və xərclərin uçotunun təşkili prinsipləri 2. Hesablama metodu ilə gəlir və xərclərin uçotu 3. Kassa metodu ilə gəlir və xərclərin uçot prinsipləri 4. Satışdan kənar əməliyyatlardan əldə edilən gəlirlər 5. Vergitutma məqsədləri üçün nəzəre alınmayan gəlirlər, vergitutulan gəlirdən çıxılan xərclərin tərkibi və qruplaşdırılması Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	2		2	
8	Mövzu: Vergi öhdəlikləri üzrə büdcə ilə hesablaşmaların uçotunun təşkili Plan: 1. Vergi öhdəlikləri üzrə büdcə ilə hesablaşmaların uçotunun məqsəd və vəzifələri 2. Mənfəət vergisi üzrə büdcə ilə hesablaşmaların uçotu 3. Fiziki şəxslərin gəlir vergisinin uçotu 4. Əlavə dəyər vergisi üzrə büdcə ilə hesablaşmaların uçotu 5. Aksiz vergisi və aksiz markalarının uçotu 6. Müəssisənin əmlakına görə tutulan vergi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	1		1	
X	Cəmi:	15		15	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Magistrantlar "Maliyyə və vergi uçotu" fənninin tədrisi zamanı hesabatların tərtib edilməsi üçün lazım olan informasiyaların əldə edilməsini, qanunvericiliyə, mühasibat uçotu üzrə əsasnamələrə və digər normativ sənədlərə müvafiq olaraq maliyyə və vergi uçotunun aparılması qaydalarını öyrənməlidirlər.

Magistrantlardan aşağıdakılar tələb olunur:

- Maliyyə və vergi uçotunun mahiyyətini, məqsəd, funksiya və vəzifələri haqqında biliklərə yiyələnmək;
- Maliyyə və vergi uçotunun mühasibat uçotundan fərqi ilə bağlı biliklər əldə etmək;
- Maliyyə və idarəetmə uçotlarının müqayisəsini aparmaq bacarığına yiyələnmək;
- Vergi uçotunda vergilərin hesablanması və ödənilməsi qaydalarını öyrənmək;
- Vergi ödəyicilərinin uçotunun həyata keçirilməsi haqqında biliklərə yiyələnmək və s.
- Maliyyə hesabatının tərkibi, tərtib olunması və təqdim edilməsi qaydası haqqında biliklər əldə etmək;
- Gəlir və xərclərin uçotunun təşkil prinsipləri

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Maliyyə və vergi uçotunun mahiyyətini, məqsəd, funksiya və vəzifələrini öyrənir;
- Maliyyə və vergi uçotunun mühasibat uçotundan fərqi öyrənir;
- Maliyyə və idarəetmə uçotlarının müqayisəsini aparmaq bacarığına yiyələnir;
- Vergi uçotunda vergilərin hesablanması və ödənilməsi qaydalarını öyrənir;
- Vergi ödəyicilərinin uçotunun həyata keçirilməsi haqqında biliklər əldə edir və s.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollektivium sualları:

I Kollektivium sualları:

1. Maliyyə və vergi uçotunun mahiyyəti
2. Maliyyə informasiyalarının istifadəçiləri və vergi uçotunda istifadə olunan informasiya anlayışları
3. Maliyyə və vergi uçotunun məqsəd, funksiya və vəzifələri
4. Vergi uçotunun qarşısında duran vəzifələri həll etmək üçün istifadə olunan metodlar (üsullar)
5. Vergi uçotunun mühasibat uçotu ilə oxşar və fərqli xüsusiyyətləri
6. Maliyyə və vergi uçotunun təşkil prinsipləri və aparılması qaydası
7. Azərbaycan Respublikasında vergilər, hesablanması və ödənilməsinin pul vahidi, vergitutma obyektı və vergitutmanın formaları
8. Vergi uçotunda vergilərin hesablanması və ödənilməsi qaydaları
9. Hesablanmış və ödənilmiş vəsaitlərin uçotunun aparılması qaydaları. Vergi hesabatının tərtib edilməsi və verilməsi qaydası
10. Torpaq, tikili və avadanlıqların uçotu

II Kollektivium sualları:

1. Material ehtiyatlarının uçotunun təşkil və vəzifələri
2. Əmtəə-material ehtiyatlarının uçotu qaydası
3. Material ehtiyatlarının təsnifatı, qiymətləndirilməsi və materialların daxil olmasının sintetik və analitik uçotu
4. İstehsalat məsrəfləri, onun təsnifatı, uçotunun təşkil və vəzifələri
5. Pul vəsaitlərinin və hesablaşma əməliyyatları uçotunun mahiyyəti
6. Kassa əməliyyatlarının sənədləşdirilməsi və uçotu
7. Bank hesablaşma hesabı üzrə əməliyyatların uçotu
8. Mənfəət və zərərlərin uçotu
9. Maliyyə hesabatı qarşısında qoyulan tələblər
10. Maliyyə hesabatının tərkibi, tərtib olunması və təqdim edilməsi qaydası

XV. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Maliyyə və vergi uçotunun mahiyyəti
2. Maliyyə informasiyalarının istifadəçiləri və vergi uçotunda istifadə olunan informasiya anlayışları
3. Maliyyə və vergi uçotunun məqsəd, funksiya və vəzifələri
4. Vergi uçotunun qarşısında duran vəzifələri həll etmək üçün istifadə olunan metodlar (üsullar)
5. Maliyyə və vergi uçotunun mühasibat uçotundan fərqi
6. Vergi uçotunun mühasibat uçotu ilə oxşar və fərqli xüsusiyyətləri
7. Maliyyə və idarəetmə uçotlarının müqayisəsi
8. Maliyyə və vergi uçotunun təşkil prinsipləri və aparılması qaydası
9. Azərbaycan Respublikasında vergilər, hesablanması və ödənilməsinin pul vahidi, vergitutma obyektı və vergitutmanın formaları
10. Vergi uçotunda vergilərin hesablanması və ödənilməsi qaydaları
11. Vergi ödəyicilərinin uçotunun həyata keçirilməsi
12. Hesablanmış və ödənilmiş vəsaitlərin uçotunun aparılması qaydaları. Vergi hesabatının tərtib edilməsi və verilməsi qaydası
13. Torpaq, tikili və avadanlıqların uçotu

14. Torpaq, tikili və avadanlıqların daxil olmasının və köhnəlməsinin (amortizasiyasının) uçotu
15. Qeyri-maddi aktivlərin uçotu
16. Qeyri-maddi aktivlərin daxil olmasının və köhnəlməsinin uçotu
17. Bioloji aktivlərin sintetik və analitik uçotu
18. Material ehtiyatlarının uçotunun təşkili və vəzifələri
19. Əmtəə-material ehtiyatlarının uçotu qaydası
20. Material ehtiyatlarının təsnifatı, qiymətləndirilməsi və materialların daxil olmasının sintetik və analitik uçotu
21. İstehsalat məsrəfləri, onun təsnifatı, uçotunun təşkili və vəzifələri
22. Pul vəsaitlərinin və hesablaşma əməliyyatları uçotunun mahiyyəti
23. Kassa əməliyyatlarının sənədləşdirilməsi və uçotu
24. Bank hesablaşma hesabı üzrə əməliyyatların uçotu
25. Xarici valyuta əməliyyatlarının uçotu
26. Mənfəət və zərərlərin uçotu
27. Mənfəətin bölüşdürülməsinin uçotu
28. Maliyyə hesabatı qarşısında qoyulan tələblər
29. Maliyyə hesabatının tərkibi, tərtib olunması və təqdim edilməsi qaydası
30. Gəlir və xərclərin uçotunun təşkili prinsipləri
31. Hesablama metodu ilə gəlir və xərclərin uçotu
32. Kassa metodu ilə gəlir və xərclərin uçot prinsipləri
33. Satışdan kənar əməliyyatlardan əldə edilən gəlirlər
34. Vergitutma məqsədləri üçün nəzərə alınmayan gəlirlər, vergitutulan gəlirdən çıxılan xərclərin tərkibi və qruplaşdırılması
35. Vergi öhdəlikləri üzrə büdcə ilə hesablaşmaların uçotunun məqsəd və vəzifələri
36. Mənfəət vergisi üzrə büdcə ilə hesablaşmaların uçotu
37. Fiziki şəxslərin gəlir vergisinin uçotu
38. Əlavə dəyər vergisi üzrə büdcə ilə hesablaşmaların uçotu
39. Aksiz vergisi və aksiz markalarının uçotu
40. Müəssisənin əmlakına görə tutulan vergi

Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasının "26" "XII" 2024-cü il tarixli (07 sayılı protokol) iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:

Sq5

dos. Əlixan Bədəlov

Fənn müəllimi:

Sq5

dos. Əlixan Bədəlov

Əli dos. GT Əliyev